

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr 15)
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Anul-Nou.

Trec anii ca zilele. Și zilele ca clipele trec. Cele vechi lucruri se perd și-n locul lor altele, noue, vin. Lumea îmbătrânește și locul moșnegilor îl iau tinerii....

Așa-i chipul vieții și asemenea gânduri ne deșteaptă totdeauna moartea vechiului an și nașterea *anului nou*.

Cu anul vechiu trec bucuriile puține ce-am avut, dar' trec și multele dureri, cumplitele necazuri, cu anul nou sosesc în veselie nădejdi într'un traiu mai fericit și hotărîrea de-a lupta și de-a stărui, după-cum ne învață pătăniile înțelepte ale anului vechiu.

Este o comoară de pătăni anului care moare, ear' noul an comoară de înveselitoare nădejdi ne-aduce. Și dacă anul vechiu îngroapă cu sine multe bucurii și suferințe, anul nou ne întimpină cu făgăduieli cari ne înseninează sufletul și inima ne-o încălzesc.

Eată de ce lumea s'a îndatinat să petreacă în veselie noaptea cea din urmă a anului, și cu bucurie să primească venirea noului an.

Popor bogat în datini frumoase, moștenite dela moși-strămoși, noi Români avem și pentru Anul-Nou obiceiurile noastre scumpe, colinde, sorcove și altele.

Copiii și tinerii umblă din lăcaș în lăcaș, dorind fericire și spor în toate căsenilor, ear' rudeniile și prietenii se cercetează unul pe altul, ca să-și poftească «An-Nou fericit!»...

Anul ce vine acum, în chipul unui dragălaș copil, vesel și sănătos, ne vorbește cu dulce graiu că o mie opt sute nouăzeci și opt de ani trecură dela nașterea Mântuitorului nostru.

Și ne mai vestește, că viața noastră, viața poporului românesc s'a îmbogățit și ea cu un an mai mult de puține bucurii și de nenumărate necazuri.

Ori-ce om cu bună socoteală, ajuns la capătul anului, își trage înțelepțește seama de cele petrecute peste an, de cele făcute, și de cele îndurate; apoi scoate pentru viitor sfaturi binecuvântate de chiar pătăniile sale din trecut.

În același chip, trebuie să punem capăt anului și noi, ca popor.

Să ne tragem bine seama de cele ce-am petrecut în anul ce moare, de cele ce-am făcut bine și de cele rău făcute, să ne-aducem aminte de suferințele îndurate dela dușmani, poate și dela frați, apoi să scoatem cuvenitele sfaturi înțelepte pentru viitor.

Numai așa ne împlinim datoria de oameni destoinici și de buni Români, vrednici de neprețuitul dar al dumnezeirei, vrednici de *viață*.

Este un adevăr cu rost de mare înțelepciune în acele cuvinte, cari ne spun, că *fiecare om e vrednic de soarta pe care și-o face el*.

Un om harnic, și dacă e lovit mereu de necazuri, nu pier; căci el știe să-și îndulcească soarta prin munca și cinstea lui.

Dimpotrivă, un om netrebnic, încărcat de-ar fi cu toate bunătățile pământului, va pieri în netrebnicia lui; el

nu-i în stare să-și facă traiul fericit, ci se înecă în dulceața multelor sale noroace.

Deasemenea un popor brav, aibă el ori-cât de mulți vrășmași, va eși odată biruitor peste toate uriașele pedeci; pentru-că un astfel de popor are tăria de-a răsbi cu dușmanii și are credință tare în *dreptul seu la viață*.

De altă parte, un popor nevoiaș chiar de-ar fi stăpân pe țeri și mări, va pieri; căci un asemenea popor n'are tărie de-a se bucura *cu măsură* de bunătățile ce i-s'au dat și n'are simțul creștinesc de-a lăsa și altora ce-i al lor, așa-că el se prăpădește de prea multul noroc.

Avem la îndemână numeroase pildemi și mari, precum că cele-ce spunem sunt adevăruri luminoase ca soarele.

Dar vom spune numai o pildă, o pildă așa de potrivită, încât trebuie să o înțeleagă tot omul cu judecată.

În țeara noastră, de veacuri multe stăpânitorii sunt Ungurii. A lor a fost și a lor este domnia, cu toate bunătățile ei și cu toate bucuriile, pe cari nu le întunecă nici o grijă.

Noi însă de când ne-am născut avem să luptăm erăncen pentru viața noastră românească, deși pământul acesta pe care-l locuim, a fost și este pământ românesc, cucerit cu sabia dela barbari.

Și ce vedem? Ungurii cu toate-că plutesc până la gât în desfătări și ocrotiri, se înrăutățesc pe zi ce merge și cad mereu din cinste la neomenie. Astăzi au ajuns, bietii, atât de slăbănogi, încât s'au înfrățit cu spurcații de Jidovi! Cu alte cuvinte, s'au jidovit, nenorociții.

FOITA.

Cei doi copii cu părul de aur.

— Poveste în versuri de Iosif Stanca. —

La un lan în soare
Trei dragi sorioare
Tot muncesc din greu
Și doinesc mereu:
«Fericite-s, ferice
De cine-i ferice,
Fericite-i în lume
Fetele cu mume;
Și-i amar, amar
De cine-i amar,
De fetele în lume
Lipsite de mume!»
Și muncesc din greu
Și doinesc mereu.
Tot muncesc, muncesc
Cântecu-l opresc,
Ș'acum cea mai mare

Plină de ntristare
Tot prin cântec zice:
«Din ceste trei spice
De-astăzi până mâne
Un cuptor de pâne
Dragi surori voiți face!»
Zice — apoi face:
Dacă se oprește
A doua rostește:
«Din aste trei fire
Câneapă subțire,
O să mbrac o casă
O casă aleasă!»
Dacă se oprește
A treia rostește:
Și prin cântec zice:
«Din ceste trei spice,
Eu nu pot să fac
Măcar un colac;
Din ceste trei fire
Câneapă subțire
Eu nu pot să fac
Ață pentru'n ac,
Nici să mbrac o casă

O casă aleasă
Dar' eu dragi surori
Prin ivit de zori,
Voiu ave un fiu
Cu păr d'auriu,
Altu'n răsărit
Cu păr d'aurit!
Dusu-mi-s'au, dus
Vesti pe la apus,
Și vesti au venit
Sus la răsărit,
La 'naltu'mpărat
Și prea luminat,
Că nu sunt sub soare
Așa dragi fecioare;
Apoi ce minune
Una'n cântec spune,
Celor dragi surori:
«Prin ivit de zori
Voiu ave un fiu
Cu păr d'auriu,
Altu'n răsărit
Cu păr d'aurit!»

Ear' noi? Luptăm de veacuri pentru viața noastră națională; avurăm și-avem atâți dușmani puternici, cari ne-au atacat și ne atacă cu cea mai năprasnică sâlbătăcie, — totuși, în loc de-a ne perde sau de-a slăbi, ne înmulțim mereu și ne întărim.

Ungurii s'au molesit și se topesc de prea multele bunătăți de cari nu-s vrednici. Noi ne-am întărit și sântem voinici de luptele prea multe, cari am trebuit și trebuie să le purtăm!

Acum, când trecem din vechiul an în cel nou, să ne socotim cu înțelepciune la cele ce-am pățit, să ne hotărîm la luptă și stăruință pentru viitor, și să ne tragem seama de mijloacele luptei noastre.

După-cum e soarta biet poporului român, avurăm și anul trecut prea puține bucurii, ear' necazuri, prigoniri dușmane cu carul.

Și în anul acesta ne așteaptă grele încercări de cătră stăpânitorii nostri barbari.

Dar' noi să nu ne perdem curajul, să ne înălțăm inimile, să ne unim strîns între noi, și să dăm mereu înainte, — avînd nădejdea tare, că va trebui să eșim biruitori, căci dreptatea și cinstea e cu noi!

În lupta noastră crâncenă cu dușmanul, să nu ne uităm, frați români, cât de puternice arme ne sînt foile noastre naționale, cari ne dau lumină, tărie și însuflețire, deșteptându-ne, întărindu-ne și însuflețindu-ne.

Foaia Poporului, care s'a întemeiat anume spre binele și luminarea poporului nostru, intră în al șaptelea an al ființei sale.

Ca să fie cât mai ușor oamenilor nostri a 'și-o abona, — prețul foii se lasă de aci înainte earăși la 2 fl., cu toate că foaia va eși tot cu chipuri și încă mai bogată în cuprins.

Credem, că și de aci înainte poporul nostru va sprigini cu cea mai mare căldură această foaie, menită a-i fi de ajutor mare în lupta cu întunerecul și cu — vrășmașii.

Și mai credem, că toți cetitorii foii își vor pune la inimă cele-ce le spunem în acest articol, și cu toții vor stărui din răspuțeri ca să aibă poporul nostru:

An nou fericit!

Ioan Scurtu.

Anul al 7-lea.

»Foaia Poporului«, intră în al 7-lea an al vieții sale.

Precum în a 7 zi din săptămână, zi de sîrbătoare, ne îmbrăcăm în haine nouă, așa și »Foaia« în acest al 7 an din săptămâna de ani ai vieții sale se înfășoază în haine nouă înaintea poporului românesc.

Se și cade ca acest al 7 an să fie pentru ea și pentru noi toți, cari o avem dragă, un an de sîrbătoare, un an de noroc, un an de isbîndă și înălțare.

Când »Foaia« are noroc, norocul e al țeranului român. Când ea isbîndește, cauza noastră de obște isbîndește; când ea se înalță, cauza poporului se înalță, căci poporului și numai lui slujește această »Foaie«.

Vor fi mulți între cetitorii nostri, cari n'au mai avut ori n'au văzut »Foaia« de doi ani. Atunci se scumpise cu 1 fl. ca să poată acoperi cheltuelile ilustrațiilor. Și mulți au părăsit-o. De bună-seamă fără voe și cu părere de rău au părăsit-o, dar' 1 fl. li-se părea mult, că vremile-'s grele și traiul e scump.

Acum o ved. earăși, și o recunosc. E tot ea! Mai frumoasă, că e îmbrăcată cu litere nouă și e împodobită cu ilustrațiuni, — dar' tot ea, credincioasa »Foaie«. Mai bogată în articoli de multe feluri, că 'și-a îndreptat grijile și asupra Școlii Române, dar' e tot ea: »Foaia Poporului«.

Această întâlnire după doi ani trebuie să le fie plăcută tuturor cetitorilor nostri, cari vor fi părăsit »Foaia« pentru scumpirea de 1 fl. Acum o au earăși cu același preț bagatel, ca și mai nainte, cu prețul de 2 fl. pe an.

Am făcut această jertfă numai din dragoste cătră cauza ce o servim: cauza scumpă a poporului nostru iubit.

Frații nostri dela țeară vor înțelege credem această jertfă și se vor înșirui de nou pe lângă steagul »Foi Poporului«.

Li rugăm chiar ca să vină cu însuflețire sub acest steag și ca să fie cu toată grijea față cu foile ce li-se imbie dintr'o parte ori alta.

Să nu se uite frații nostri numai la preț. Sau dacă se uită la preț să-și aducă aminte că marfa ieftină nu e și bună.

Li-se imbie acum foi chiar și în cinste, sau aproape în cinste! Dar' să fie cu grije față cu ele. Nu zicem ca să nu le primească; doar' hîrtia e bună la multe de toate. Dar' îi rugăm să fie cu grije, că mulți lupi se arată în piele de miel.

Fost-au vremuri, când Ungurii calvini au tradus în românește și au tipărit pe cheltuiala lor cărțile sfînte și bisericești ale noastre, numai ca doară-doră să ne facă calvini și pe noi. Căci pe acele vremuri noi nu prea aveam cărți tipărite românește.

Părinții nostri însă 'și-au păstrat legea, că 'și-au iubit-o ca sufletul lor. Ear' Ungurii calvini au rămas cu cheltuelile făcute înzădar și — cu buzele umflate.

Așa fac acum cu foile. În Budapesta tipăresc niște foi, cari pe din afară par a fi românești. Sînt însă scrise de niște rătăciți și pécatoși, cari de abia știu ceva românește.

Ei îndrugă într'o limbă chinuită ceea-ce li-se poruncește pe ungurește, și cred că vor prinde pe Români în laț, dacă le vor imbia foaia lor în cinste, ori aproape pe nimic.

Vor păși-o însă ca și calvinii de acum două sute de ani.

Căci sărac e Românul, dar' prostuț ba.

De aceea avem nădejde că toți bravii Românași deștepți se vor da pe lângă »Foaia Poporului«, ca împreună să facem din acest al 7-lea an al ei un an de sîrbătoare de înălțare și isbîndă românească!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Stările din Ungaria. Stările compatrioților nostri, cari stăpînesc azi această nefericită țeară, dănuiesc a fi încurcate.

În dieta țerei, deputații unguri, plătiți cu bani grei, își petrec vremea cu nimicuri. Opoziția voește a împedeca guvernul în ori-ce lucrare și astfel face propuneri fără de însemnătate și cere a se vota asupra lor. Astfel dieta de mai multe zile nu face altceva, decât votează mereu asupra unor propuneri fără rost. Asta e o ispravă.

Alta e, că tinerimea dela universitatea din Pesta, în însoțirea ei (egye-

Sus în cel palat

Este mare sfat,

Sfat ca să pornească

Oaste 'mpărătească,

După cea fecioară,

Dragă soțioară

La 'mpărat să fie.

'Nainte solie

Fost-a fost trimis,

Care ca un vis

Iute s'a 'nturnat

Dacă a aflat

Trei dragi sorioare

Ca rupte din soare,

Tot mereu muncind

Și mereu doinind.

Apoi ce minune

Una 'n cântec spune

Celor dragi surori:

»Prin ivit de zori

Voiu avè un fiu

Cu pèr d'auriu,

Altu 'n răsărit

Cu pèr d'aurit!»

Când soarele suie

Peste cetățuie

Oștile tot cresc

Și apoi pornesc:

Cu cei ghinerari

Pe cei armăsari,

Sfetnici luminați

Crai și împărați,

Printi, apoi crăese,

D'albe 'mpărătese

Tot zîne alese!

Și se duc pe cale,

Ear' în ceea vale

Oastea se oprește,

Căci eată în prag

Vătaful... din steag

Dat-a semn să stea;

Pe cea călicea

Ostea să răsfire

Și cu drag admiră:

Sus cea căscioară

În ea o fecioară

Cu galbini cosițe,

Cu d'albe altițe,

Cu pui și cu flori

Pe la grumăjori,

Și ce dragi cercei

Pe-a ei umerei!

În cela palat

Mândru luminat,

Strașnic mai răsună

De cea voe bună,

Ear' în hori ce fete?

Cu galbine plete,

Cu ochi de cicoare,

Buze rumenioare,

Și-'n al lor vestmînt

De-aur și de-argint

Pare că sînt zîne

De prin seri sînine.

Apoi ce ficiori,

Ca roua de zori

Sînt de tinerei,

Și ce dragi sînt ei:

Cu ochi negrișori

De te iau fiori,

(Va urma).

temi kör) a pornit o mișcare, că, dacă vor mai dăinuî astfel stările, tinerimea din țeară se nu se înfătoșeze la asen-tare. Lucrul acesta a pus pe gânduri pe ministri și ministrul Wlassics a închis însoțirea tinerilor.

În zilele de sărbători, ale noastre, *Bánffy* și cu soții sei, ministrii *Lukács* și *Fejérváry* au fost la Viena, unde s'au sfătuit cu Maiestatea Sa, că ce e de făcut? S'a hotărît, ca ministri să înceapă tocmeli de pace cu opoziționalii. Aceste s'au și început, dar' ori-cum vor isbuti ele, bine cum se cade nu va fi, cât timp singuri Ungurii vor fi aici stăpânitori și nu vor lăsa, ca și noi Români, Sârbii, Slovaci și celelalte neamuri să luăm parte la vieța de stat. Vom vedea.

Monarchul nostru și Regele României. Un ziar din București anunță:

MM. LL. Regele și Regina vor pleca pe la finele lui Ianuarie la Abazzia, unde se vor întâlni cu Împăratul *Francisc Iosif*, care deasemenea va sta aproape o lună de zile în această localitate.

MM. LL. vor lua reședința în vila *Angiolina*, ear' Împăratul *Francisc Iosif* în vila *Mandrea*.

Cehii și Germanii. Se scrie din Viena, că în ultimul consiliu de ministri, ținut sub presidența Monarchului, s'a discutat mult asupra aflării modalităților cari se ducă la o înțelegere între *Cehi* și *Germani*, ca astfel să se poată restabili odată în Austria, stările normale parlamentare.

Se crede că dispoziția *Cehilor* e de astă-dată favorabilă împăcării, și din acest motiv înțelegerea se va pute face fără mare greutate. Vom vedea.

DIN LUME.

Filippinele contra Americii.

În insulele *Filippine* este mare nemulțumirea și agitația contra *Americanilor*. Se zice, că *Americanii* tratează rău cu autochtonii și voesc a se face stăpâni pe toate insulele. Generalul *Otis* a primit ordin ca să ocupe întreaga grupă. Locuitorii *Filippinelor* însă sunt decizi a-și apăra independența. Ei au un guvern național, constituit în regulă, cu organizație republicană. President al republicii este *Aguinaldo*. Ministrii republicii se țin de partidul războinic. Astfel, după-cum scrie și ziarul *Independencia*, nu sunt decât două posibilități: sau abstau *Americanii* dela ocuparea insulelor și recunosc independența, sau apoi se va încinge un nou și sângeros războiu între insulari și noii cuceritori.

Cu deosebire e mare agitația în orașul *Iloilo*, pe care vreau să-l atace *Americanii*. Orașenii sunt decizi a aprinde orașul. Oastea lui *Aguinaldo* e sub arme, gata de luptă. El a dat o nouă proclamație, în care zice, că va alunga pe *Americanii* și luând de martor pe *D-zeu* face responsabili pe *Americanii* pentru sângele, ce se va vërșea.

Conflict anglo-francez.

Un nou conflict se semnalează între *Anglia* și *Francia*. În *Londra* s'a publicat zilele aceste așa numita *carte albastră*, care cuprinde corespondența dintre guvernul englez și francez în chestia măsurilor restrictive luate de guvernul francez contra comerțului englez în insula *Madagascar*.

Ziarele comentează în ton agitat cuprinsul cărții albastre. *Times* zice, că dacă *Englezii* au tăcut până acum, se nu cugete *Francia* că ei n'au observat atitudinea ilioială a *Francezilor* față de comerțul englez.

Ziarele din *Paris* zic, că se vede că *Anglia* vrea războiu și astfel *Francia* trebuie să se pregătească pentru defensivă.

Din Italia.

Situația *Italiei* ni-se prezintă în colori triste. Expedițiile militare din *Africa* ale regelui *Menelik* tot mai mult pun pe gânduri pe *Italianii*. S'a echipat în grabă un corp de armată, ca se poată pleca în tot momentul în *Massaua*, care este amenințată. Se poate, ca să se nască un nou războiu cu *Menelik*.

Pe când din partea aceasta e amenințată *Italia*, în lăuntru se ivesc turburări, asemenea celor din *Milano*. Causa e miseria, care se tot lățește. Războaie contra autorităților se semnalează din *Sicilia*. În *Nisim* au fost aprinse zidurile vamei și carabinierii au fost atacați cu petri, din partea mulțimei ajunsă la desperație din cauza lipsei.

Pasărea de pe pene se cunoaște.

II.

În numărul trecut am arătat, că gazeta așa numită *Poporul*, care ese în *Pesta* jidovită, este foaia stăpânirii ungurești, care nouă numai bine nu ne voeste. Și am zis, de încheiere, că iubiții nostri țerani se nu se lase ademeniți de ea, ci să-și aboneze și cetească foi adevărat românești, foile noastre naționale, cari au durere pentru el și-i dau sfaturi și povețe părintești.

Dar' să mergem mai departe. *Poporul* ese și el ilustrat și aduce și icoane românești, ca cu atât mai ușor să ademenescă pe cei neștiutori. Icoanele românești sunt puține din *România*, ear' cele de aici ne înfătoșează chipul acelor nefericiți *Români*, cari au mers înșelați sau siliți, la »mileniul« din *Pesta* și cari acolo au fost fotografiați (luați în chip).

Din trecutul nostru glorios și din vieța noastră națională de acum »*Poporul*« nu a adus și nu aduce nici o ilustrație. În coloanele lui nu veți vedea nici-când chipul unui *Stefan-cel-Mare*, *Mihailu-Viteazul*, *Horia*, *Cloșca*, *Crișan*, *Iancu*, *Șaguna* sau *Șuluț*, sau ale martirilor nostri de acum, chipuri, cari le-au adus și le aduc foile noastre naționale și în locul întâiu »*Foaia Poporului*«.

Vezi, că de aceste nu suferă stăpânul *Bánffy*, care prin *Poporul* nu vrea a ne arăta trecutul și luptele noastre și bărbații nostri naționali, ci vrea să le uităm și să ne încălzim de cele ungurești.

Astfel el ne dă scene din vieța ungurească, de pe pustă, apoi s. p. chipul

statuei lui *Baross* din *Pesta*, și tablouri din trecutul *poporului unguresc*, care pe noi nu ne interesează.

În numărul seu mai nou *Poporul* făgăduiește cetitorilor premii: »patru icoane colorate istorice«. El a dat și în trecut astfel de icoane, dar' ce icoane! Avem două astfel de premii înaintea noastră. Și ne mirăm, cum de nu îi este rușine unei foi, care se zice pe sine românească, a lăți între *Români* astfel de chipuri și a se lăuda cu ele:

Una din icoane este: *Gyula*, principele *Ardealului* și familia sa înaintea *Sfântului Ștefan**) din vremea când craiul unguresc *Ștefan-cel-Sfânt* se silea a face pe *Unguri creștini*, căci ei erau păgâni.

Al doilea »dar« cetitorilor »*Poporul*« e și mai și: *Béla alege între coroană și sabie*, earăși un chip din trecutul unguresc.

Amândouă icoanele sunt tipărite în tipografia ungurească: »*Franklin-Târșulat*« și în amândouă ni-se înfătoșează niște *Unguroi*, cu cari poți înțerca copiii dela țită...

Ei, eată cum ese »mâța din sac«, eată penele cu care se împodobește *Poporul*. Și apoi încă cere, ca *Români* să-și aboneze, să-și spriginească! Suntem curioși ce *Români* vor fi și aceia...

În numărul viitor vom continua.

*) În numărul trecut am amintit, că cei-ce scriu *Poporul* nici nu știu românește. Acăi dăm de o pildă cu numirea *Sfântului Ștefan*, care e greșită, căci românește se zice *Ștefan-cel-Sfânt*. Asemenea greșeli află în »*Poporul*« cu miile.

SCRISORI.

Sfințire de biserică.

Tuferiu (lângă Orșova), 3 Ian. 1899.

Stimate Domnule Redactor!

Comuna noastră *Tuferiu* cu filia *Coramnic*, având din vremile vechi o biserică ruinată și de tot slabă, comitetul a stăruit prin repartitia sumei de bani a locuitorilor din ambele comune *Tuferiu* și *Coramnic* a o repara în vara trecută a anului 1898, și după renovare s'a raportat *Venerabilului* consistor diecesan din *Caransebeș*, rugându-l a îngădui sfințirea.

Consistorul a însărcinat pe domnul preot și administrator protopresbiteral al tractului *Mehadie* *Ioan Pepa* cu sfințirea bisericii, carele fiind asistat de domnul preot *Pavel Magdescu*, din comuna vecină *Jupanec* și domnul preot local *Nicolae Târziu*, *Duminecă*, în 1 Ianuarie 1899 n. au celebrat sfânta liturgie și sfințirea bisericii, care au durat dela orele 10 până la 1^{1/2}, ore după amiază luând parte la acel act d-nul învățător *Nicolae Maranu* din *Jupanec* dl învățător *Luca Ghergulescu* din loc, așa și alți cântăreți din *Tuferiu* și *Jupanec*. O mare bucurie și plăcere ne-a cuprins, căci domnul învățător *Constantin Vladu* din *Ieșelnița* în urma unei invitații a alergat cu corul vocal în număr de 20 bărbați oameni în vîrstă, cari cu cântecele lor cele frumoase și meladioase, au

arătat o nespūsă dragoste și bucurie, cât în biserica noastră nu au mai fost nici nu va mai fi.

După sfirșitul sf. liturgii a rostit d-nul Ioan Pepa o cuvântare despre scopul cercetării bisericei și a sêrbărei zilnelor de Duminecă și sêrbători. Învețaturile au fost așa de potrivite, încât ele au străbătut până în adâncul inimei celor de față.

stantin Vladu, Nicolae Maranu și Luca Ghergulescu, cum și corului vocal din Ieșelnița.

Totodată comitetul își ține de sfântă datorie a da mare mulțumită onoratului comitet parochial gr.-or. român din orașul Orșova în frunte cu d-nul protopresbiter Michail Popoviciu, a domnului comerciant și președinte George Ioanovicu, cum și domnului învețator și notar

Olandeze mergând la țirg.

— Vezi ilustrația. —

În numărul trecut am reprodus din «Călințarul Minervei» un articol, în care se arată hărnicia și buna chiverisire etc. a poporului din Danemarca. Asemenea acestuia este și poporul din Olanda. Ilustrația din numărul de față ne înfățosează o seenă din viața țără-



Țărance olandeze mergând la țirg.

După sfirșirea acestora am mers cu toții în casa lui Ilie Spătaru, unde s'a pregătit prânzul, carele, fiind postul Crăciunului, au fost bucate de post făcute.

Comitetul parochial gr.-or. român în numele tuturor locuitorilor din Tuferiu și Coramnic vine prin aceasta a-și exprima profunã mulțumire dlor preoți Ioan Pepa, Pavel Magdescu și Nicolae Târziu, așa și domnilor învețatori Con-

al comitetului Traian Hențiu, cari cu îndemnul Tatălui de sus au binevoit a dăru-i o poartă de fer de tot folositoare în preț de 70—80 fl., care se întrebunțează la avlia bisericei de aici. Dumnezeu atotputernicul se le lungească firul vieței, și se-i țină întru mulți ani fericiți.

În numele comitetului:

Pavel Mițariu, președ. comit.

nească din această țeară: femeii olandeze se duc la țirg patinând. În vreme de iarnă adecă femeile dela sate își leagă la picioare patine (tălpi mici de sănii) și astfel merg la oraș cu corfele în cap, pe drumurile ghețoase. Se înțelege, că în chipul acesta ele merg foarte repede, așa zicând în fugă și astfel cruță foarte mult timp. Aceasta încă ne arată, cât de practici sunt țărani în țerile înaintate în cultură.

PARTEA ECONOMICĂ.

O dorință de Anul-Nou.

Toți economii recunoșc, că dările pentru stat (țeară), comitat, comună, biserică, școală ș. a. se înmulțesc din an în an; vedem, că servitorii și servitoarele, cum și lucrătorii sînt tot mai scumpi, deasemenea mai mult ne costau hainele și alte lucruri trebuincioase în casă și economie, mai mult creșterea copiilor, mai mult îngropăciunile și cununiile. Cu un cuvînt o creștere a tuturor datelor. Dar' în același timp numai foarte puțini se gîndesc a-și înmulți și venitele pe căi potrivite timpurilor de azi; cei mai mulți însă poartă economia întocmai ca moșii și strămoșii lor. Astfel, că peste tot vorbind, nu se poate constata (adeveri) an de an o lucrare mai înțeleaptă a pămîntului și o sporire mai însemnată a animalelor domestice de soiul ales; cu toate-că numai cu chipul acesta economii nostri vor pute ajunge la o stare mai fericită.

Pricina, că plugarii nostri nu numai că nu dau înainte, ci din contră mare parte sărăcesc și trebuie să iese din casele și moșile lor împovorate cu datorii și astfel vîndute la dobă, — pricina acestui rău mare este mai cu seamă împrejurarea, că în timpul aborului și electricității, când lumea călătorește cu car de foc și începe a-și lumina casele cu lumina fulgerului, în acest timp de înaintare a tuturor, numai economii nu înaintază deopotrivă cu ceilalți oameni.

Învătătorii, preoții, oficianții, neguțătorii și chiar și meseriașii fac pregătiri anume pentru chemarea lor, cercetînd școli bune, în cari învață cunoștințele trebuincioase, sînt supuși la examene stricte (grele) și fac deprinderi timp de ani la persoane străine din alte țeri sau și numai aici în țeara noastră. Numai economii nu fac aproape nimic pentru înaintare. Ei nu lasă pe fiii lor nici măcar să învețe cu temei cunoștințele ce se dau în școala sătească; ear' de cercetarea vre-unei școli economice nici vorbă. Dar' noi n'avem nici măcar școlile economice de repetiție.

Am ajuns în timpuri de tot grele, în cari se poartă o luptă pe viață și moarte între popoare; ear' din lupta aceasta purtată cu armele științei, biruitor va eși cel mai înțelept, acela care va ști să folosească mai bine timpul vieții, agonisind mai mult și păstrînd mai bine.

Lucrarea neîntreruptă din zori și până 'n seară nu mai este de ajuns. Mai rău răsplătită ca munca plugarului nu e alta. Și aceasta vine de acolo, că nu poate să facă întrebuițare de lumina învățăturilor, nu e pregătit să lucreze cu socoteală după sfaturile înțelepte, cari 'i-le îmbie științele economice în starea lor înaintată de azi.

În alte țeri, s. p. în Germania, se întîmplă lucruri minunate. Toți economii și econoamele, fiii și fiicele lor știu carte. În fiecare casă de plugar se află câte o gazetă; aceasta trece din mână în mână, cetindu-se și făcînd apoi întrebuițare de cele cetite. În Dumineci și sîrbători,

cu deosebire seara, se adună mai mulți, își împărtășesc cele cetite, se sfătuesc și cearcă în tot chipul a trage folos din aceste cunoștințe. Ei recunosc tot mai mult, că au lipsă de pregătiri mai bune în școli economice și nu arare-ori se pot vedea tata și fiul, moșul și nepotul șezînd în aceeași bancă de școală și ascultînd cu sete învățăturile.

Plugarii de acolo au venit la cunoștința, că înaintarea și ajungerea la o stare mai fericită se poate face numai prin ajutorul împrumutat al lor; fără de a aștepta »mură 'n gură« și »porumbi fripți căzuți din cer«.

Acolo țeranii au făcut tovărășii fel și fel: casse de păstrare Raiffeisen, mulțime de lăptării, tovărășii pentru creșterea vitelor, magazine de bucate, de nutreț pentru animale, de hemeiu și orz pentru facerea berei ș. a. Astfel că cu chipul acesta își vînd marfa de-adreptul și câștigul produselor lor nu merge în mâinile speculanților, ci le rămîne tot lor. Prețul produselor astfel nu ajunge un preț de batjocură, ear' economii și satele lor se ridică vîzînd cu ochii.

Ceea-ce s'a ajuns în Țeara-Nemțescă se poate și la noi, dar' lucru firesc, nu deodată, ci cu răgaz. Una însă e bine, e de dorit, și se poate și face fără întîrzieră și anume: *mai mult interes la toți plugarii pentru înăvuițarea cunoștințelor economice.*

Spre acest sfîrșit foile, adevăratele economice sînt neapărat trebuincioase. Ele au să răspîndească lumină în calea economilor, deschizîndu-le ochii să vadă ce și cum e de a urma pentru a ajunge la o soartă mai bună.

Înzădar le-am pofti iubitorilor nostri plugari »*multul cu pămîntul*«, pofta aceasta puțin le va folosi. Dorința noastră este: *toți economii, cari știu ceti, să părăsească nepăsarea, să-și aboneze »Foaia Poporului«, să o cetească și să facă întrebuițare de cele cetite, căci sîntem siguri, că cu chipul acesta se va face un început temeinic pentru delaturarea relelor și lipselor.*

Pentru cărcimari și vînzătorii de beuturi.

În anul trecut am fost arătat cetitorilor foi noastre unele din schimbările, ce le-a adus cu sine legea cea nouă privitoare la darea pentru beuturi și zahăr. Am arătat, că cărcimarii și peste tot vînzătorii de beuturi spirtoase trebuie să înștiințeze toată proviziunea, ce au avut-o la 1 Ianuarie 1899.

În înștiințarea aceasta, ce a trebuit să se facă comandai de finanți în câte 2 exemplare pe blanchetele prescrise până la 3 Ianuarie, au fost să se arete, atît evantul proviziunii și a conținutului de alcool, cît și comuna și localul, unde se păstrează proviziunile (beuturile), fără deosebire că acele se țin în localitate proprie sau închiriată.

Pentru licheoruri trebuie să se facă arătare deosebită — tot în 2 exemplare, — pentru-că în acest cas se mai ia și darea suplimentară pentru zahărul ce se află în ele.

Scopul acestor înștiințări este, ca după proviziunile, ce le va avea fiecare cărcimar sau vînzător de beuturi, la 1

Ianuarie, să 'i-se arunce darea suplimentară:

1. La fluiditățile spirtoase arse, afară de licheor, se aruncă de fiecare grad de alcool ce conțin, câte 15 cr. dare de negoț după spirt.

2. La licheoruri pe deasupra încă câte 2 cr. dare de consum pentru zahăr de fiecare litră.

3. Pentru bere 5 fl. dare de consum la fiecare hectolitru.

Darea suplimentară nu se plătește:

1. Afară de licheoruri, pentru astfel de fluidități spirtoase arse, cari se află în stăpînirea cărcimarilor etc., dacă nu trec măsura de 10 litre alcool.

2. Astfel de licheoruri, cari se află în stăpînirea persoanelor, cari se îndeletnicesc cu gătirea lor sau cu negoțul acestora, dacă nu au mai mult de 50 litre.

3. Berea care se află la partide, cari se îndeletnicesc cu negoțul de bere; dacă nu se găsește peste 25 litre.

Cel-ce n'a făcut înștiințare la timpul seu pentru proviziuni în măsura numită aici, nu poate fi nici pedepsit.

Cei-ce poartă negoț cu beuturi spirtoase arse, vînzîndu-le în mare sau în măsură mai mică, sînt datori ca în timp de 60 zile, socotit dela 1 Ianuarie, să arete proveniența lor (de unde le au), sau dacă n'ar căde sub darea de negoț după spirtoase să dovedească această împrejurare.

Dacă pentru unii articli s'a plătit darea de consum s. p.: după spirt, bere și zahăr, fără a se fi vîndut până la 2 Ianuarie toată cantitatea (măsura) plătită, comunele și arîndatorii dărei de consum, cari au strîns numita dare, sînt datori a reîntoarce în timp de 8 zile respectivelor persoane darea strînsă, pentru beuturile nevîndute la 1 Ianuarie.

Cel-ce se simte neîndreptățit într'o privință sau într'alta, trebuie să-și înainteze plîngerea direcțiunei financiare.

Încunoștințare.

Sub titlul »*Pentru economii nostri*« am fost vestit pe cei-ce îi privește, că cu scop de a câștiga cunoștințe folositoare am hotărît de a întreprinde în iarna de față o călătorie la întocmirile economice din *Mezőhegyes*, și aceasta cu atît mai virtos, cu cît Înaltul minister s'a hotărît a purta din visteria statului cheltuelile de drum și de întretinere pe timpul petrecut în *Mezőhegyes*.

Călătoria a fost condiționată de numărul de cel mai puțin 30 proprietari, cari să iee parte.

Cum însă la apelul nostru s'au înștiințat pentru călătorie numai domnii: Petru Cucuian, paroch în Loman, Nicolae Mihailă, proprietar în Vinerea, George Postea, Ioan Răduț, Ioan Vlad, economii și Nichita Spârlea, înv., toți din Avrig; Achim Căliman, econ. nr. 58 în Cașolt, Valeriu Florian, preot și Irimie Răduț, notar, ambii din Racovița; în total abia 9 doritori — siliți sîntem a absta deocamdată dela această călătorie, rezervîndu-ne a ne încerca norocul în anul viitor.

În legătură cu cele de sus, punem la inima economilor nostri următoarele scrise ale foi »*Landwirtschaftliche Blätter*« din Sibiu, despre »*Reuniunea economică săsească*«:

»Cetitorilor acestei foi le este cunoscut că s'au făcut călătoriile, care aveau de scop de a cerceta hergheliile de stat și întocmirile economice din Mezőhegyes, călătorii puse la cale de Înalțul minister, care a primit asuprași a acoperi din visteria statului cheltuelile de drum pe calea ferată și cele de întreținere. Îndemnul dat de minister a avut răsunet și la noi. Aproape toate administrațiunile Reuniunilor noastre economice cercuale au primit să facă, ba unele voiau să aranjeze chiar două excursiuni, dar' au trebuit să abzică de ele, pentru-că numai jumătate din excursiunile insinuate au putut fi găzduite.

Este natural, că nu numai Reuniunea noastră agricolă s'a folosit de acest bun prilej de a câștiga cunoștințe folositoare, ei și pretori au întreprins călătorii de această natură, așa că administrația hergheliei din Mezőhegyes zi de zi avea oaspeți. Cei-ce au întârziat cu înștiințarea, au trebuit să fie aminați pe anul următor, fiindcă e speranță, că ministrul nu se va lăsa de această idee, prin care se țintește la lățirea bunei stări a economilor.

La excursiunile din anul de față au luat parte următoarele 7 Reuniuni economice cercuale: cea din Sibiu în zilele din 8—9 Iunie cu 103 economi, cea din Sighișoara în zilele din 7—8 Iulie cu 103 economi, cea din Seica-mare în zilele din 10—11 Iulie cu 124 economi, cea din Elisabetopole în zilele din 3—4 August cu 73 economi, cea din Reghinul-săsesc în zilele din 3—4 August cu 30 economi, cea din Cohalm în zilele din 22—23 August cu 83 economi și cea din Mediaș în zilele din 26—27 Septembrie cu 100 participanți. Așadar 613 membri ai Reuniunii s'au folosit de prilejul de a vedea întocmirile economice din Mezőhegyes. Două din grupele excursioniștilor, cea din Elisabetopole—Reghinul-săsesc și din Mediaș cu o cale au vizitat și pepiniera de viță americană din Miniș și Pauliș, de unde s'au reîntors cu bogate cunoștințe.

Sibiu, 30 Decembrie n. 1898.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Demetriu Comșa, Victor Tordășianu,
președinte. secretar.

Pentru primirea în institutul de grădinărit reg.

La 16 Februarie a. c. se începe cursul de un an pentru ajutători de grădinari.

Acestia primesc în institut locuința și toată întreținerea; în cas de boală capătă și medicina. Ei au să se îngrijească numai de îmbrăcăminte și revizitele de învățământ; dar' și pentru aceste primesc la sfârșitul fiecărei luni câte 15 coroane.

În săptămâna din urmă a cursului tinerii trebuie să facă examen, pe temeiul căruia li-se dă atestate.

Dela tineri să cer următoarele:

1. Cel puțin vârsta de 17 și cel mult 22 ani, care e de a se adevăra prin atestat de botez.

2. Să fie harnici de muncă, tari și sănătoși, ceea-ce au să dovedească prin atestat dela un medic.

3. Atestat de moralitate din comuna unde se află când înaintează rugarea.

4. Atestat, din care să se vadă, că au sfârșit cu bun rezultat cel puțin școala sătească; cei cu școale mai multe vor avea întâietate.

5. Atestat, că au luat parte timp de cel puțin 3 ani ca ajutători la un grădinar, dela care trebuie să trimită cartea de calfă și cea de lucru.

Rugarea să fie provăzută cu timbru de 50 cr. și cu aculosele mai sus numite; ea este de a se adresa ministrului reg. de economie, dar' prin direcțiunea institutului de grădinărit m. reg. (I. Ménesi-út 45 în Budapesta) până la 15 Ianuarie.

Sfaturi economice.

Plantarea viiei în pământ nêsipos.

Viile cultivate într'un pământ tare nêsipos — în nêsip sburător — pe care adecă-l duce vântul, nu pot fi nimicite de mulții lor dușmani. În un astfel de pământ se poate cultiva și vița europeană fără temere că va fi pustuită. Plantațiuni de aceste sunt în măsură mare în Franca (Aigues mortes) și la noi în Bănat. Însă vița plantată în nêsip poate prospera timp îndelungat numai dacă se poate uda — mai bine prin vărsarea apei — și dacă se îngrășe cu gunoiu măiestrit. Gunoiul de grajd nu se poate folosi, pentru-că cu timp pământul s'ar pute atâta de mult îmbunătăți cu humus, încât filoxera ar afla în el împrejurări priincioase dezvoltării sale. Soiurile cele mai de frunte de îngrășeminte măiestrite sunt: Chilisalpetru, făina lui Thoma și cainita. Viile cultivate în nêsip de regulă nu dau un vin de o calitate de frunte (de tot bun), dar' mult și totuși îndestul de bun.

Ungerea cu var a pomilor.

Un mijloc foarte potrivit pentru preîntâmpinarea prăsirei paraziților animalici și vegetali (de plante) este în decursul toamnei ungerea trunchiului și a ramurilor mai groase cu var. Spre acest sfârșit varul se stinge și să întrebuintează întocmai ca la spoitul (văruiul) caselor. Foloasele, ce această ungere le dă, sunt următoarele:

Dă pomului o coajă lucie și strălucitoare și împedecă formarea muschiului și pecinginei. Nimicește și la pomii mai bătrâni acei paraziți vegetali, cari nu au putut fi depărtați cu răzuitoarea și peria de pomi. Ea reține insectele de a-și pune ouăle pe coaje, ear' nimfele (păpușile) și omidele lor de a ierna în crepături sau sub coaje. Ea îngreunează eșirea omidelor din ou, a fluturilor și muștelor din larve.

Unul din cele mai mari foloase, ce le aduce cu sine spoirea cu var, este scutirea în contra gerului. Schimbările grabnice ale temperaturii aerului, înghețarea și desghețarea repede a coajei este cât se poate de vătămătoare pomilor. Fața albă a coajei însă se încălzește

mult mai încet și mai puțin decât cea colorată mai întunecat.

Prin spoirea cu var economul prevăzător împedecă încălzirea grabnică și prea mare a coajei în zilele cu soare de peste iarnă și prin aceasta își scutește pomii în contra stricăciunii gerului.

Pomii tineri încă să se spoiască cu var, pentru-că ei sunt mult mai supuși înghețului decât cei mai bătrâni.

De sine se înțelege, că coloarea varului să nu se întunece prin amestecarea vre-unei alte materii.

Făcându-se acest lucru, altfel destul de lesnicios, n'am să avem prilejul trist de a vedea atâția pomi istoviți înainte de vreme.

Ridicarea plantelor prin îngheț.

În iernile fără zăpadă gerurile fac ca legumile plantate în liber s. p. sălătă ș. a. să seridice, pricinuind cu chipul acesta multă pagubă. Ele trebuie apăsate domol la locul lor și să se adune pământ pe lângă ele.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Abonentului nr. 1873. Cel mai bun lucru cel puteți face este să plătiți, ca să scăpați de cheltueli. În treburi de asigurare trebuie să fiți cu mare băgare de seamă, și să nu dați crezământ vorbelor agenților, cari de multe-ori promit marea cu sarea, numai ca să facă asigurări, fiindcă pentru ei acesta e isvorul de traiu. Înaintea legii însă nu aceea e hotărîtor ce vorbesc agenții, ci ce subscriu oamenii. D-voastră cu bună seamă a-ți subseris cambii despre taxele de asigurare, ear' cambiile trebuiesc plătite cu ori-ce preț. Plătiți-le deci ca să scăpați de spese, ear' altă-dată fiți mai cu băgare de seamă.

Abonentului Nr. 2540. în Ș — Știm grânare înființate pe seama bisericești și școalei din partea comitetelor bisericesti și școlastice, cari le chivernisesc întocmai ca și altă avere bisericască-școlastică, înaintând an de an socoatele consistorului. Statutele acestor grânare negreșit au fost întărite de autoritățile bisericesti, adecă de consistor. D-voastră nu ne scrieți, dar' noi ne temem, că nu ați cerut în calitate de comitet școl-bis. aprobarea statutelor, sau că consistorul însuși a dat în timpul din urmă de greutate neînălăturabile în ce privește aprobarea, ori că chiar neînțelegerile dintre d-voastră îi va fi dat prilej de a nu-le aproba. Am fi dorit să știm motivele, din cari statutele grânarului n'au fost aprobate.

Dacă însă nu v'ar succeda a câștiga aprobarea dela consistor nici în modul arătat mai sus, nu vă rămâne alta decât să traduceți în l. maghiară statutele din vorbă și să cereți aprobarea lor din partea ministrului de interne, adecă să faceți întocmai ca cei din Dobrești.

Abonentului I. P. în M. Frata. Dacă ne aducem bine aminte, în cauza din întrebare am mai răspuns odată în anul trecut. În acel înțeles vă răspundem și astă-dată. Afacerile de avere a le copilor orfani și ale celor nelegiuți, le are în grije scaunul orfanal comitatens, unde trebuie să se facă arătare sau numai cu gura din partea mamei ficiorului, sau

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Scopul nostru.

În »Foaia Poporului« român deschidem o rubrică și Școlii Române. Pentru-că aceeași fîntă ce noi urmărim de 6 ani cu »Foaia Poporului« de mult o urmărește școala populară dela sate: **luminarea poporului nostru.**

Astăzi mai mult ca ori-când trebuie să ne îndreptăm privirile și îngrijirile noastre spre școală. Pentru-că în ea stă nădejdea înaintării noastre prin lăfșirea cunoștinței de carte românească.

Tocmai astăzi orizontul nădejdilor noastre se întunecă mai mult, pentru-că multe și amenințătoare primejdii se ridică în contra caracterului național al școalelor susținute din sudoarea cruntă a poporului nostru.

Prin introducerea acestei rubrici satisfacem unei lipse, simțite atât de noi, cât mai ales și de învățătorii nostri.

Sînt peste 3000 de învățători români. În mâinile lor sînt depuse cele mai scumpe comori ale poporului: generațiunile lui fragede, nădejdele lui. Și miile de dascăli români n'au un organ unde să se poată întâlni cu toții, spre a-și discuta chestiunile scumpe lor și nouă tuturor.

Ei au simțit această lipsă și când li-s'a pus în prospect, că în sfîrșit li-se va împlini dorința legitimă, ei au răspuns cu un entuziasm de aprobare.

Se va dovedi credem în scurtă vreme necesitatea și folosul acestei rubrici separate, care e menită, dacă împrejurările vor fi priincioase, să devină un puternic organ de publicitate pentru interesele școlii și învățătorului român.

Deocamdată declarăm, pentru a preveni ori-ce bănuieli, că facem această învoire în »Foaia Poporului« cu cel mai bun și mai curat gând de a servi causei comune a culturii neamului.

Nu voim să stricăm, ci să edificăm; nu să desbinăm, ci să împreunăm.

Să intrunim pe harnicii muncitori din ogorul culturii poporului sub stîndardul comun al luminării proprii spre luminarea poporului — asta o dorim!

»Școala Română« nu vrea să înlocuiască ori să prevină vr'un organ pedagogic, ci să spriginească pe toți cei-ce vor lucra înspre binele dascălului român.

»Școala Română« tînde a deștepta în marele corp al învățătorimei noastre spiritul de solidaritate și entuziasmul pentru cariera nobilă, dar' spinoasă, de învățător al poporului.

»Școala Română« dorește să lumineze poporul asupra importanței ce o are școala și asupra datorințelor sale față de ea; ea dorește să lege strîns pe luminătorii chemați ai poporului, dascălii români de soartea țărânului român, pentru care muncește și »Foaia Poporului«.

Alianța firească și frumoasă dintre dascălul poporului și »Foaia Poporului«: căută pe scurt programul și scopul nostru.

Rugăm pe toți cei-ce ne înțeleg, să ne spriginească și — cu Dumnezeu înainte!

și mai bine în scris din partea unei persoane pricepute, provocându-se la martorii în fața cărora respectivul a recunoscut la timpul seu, că dînsul e tatăl copilului. Această deregătorie are să lucreze din oficiu, fără plată.

Că femeia câte spese va căpeta pentru creșterea și întreținerea copilului, nu o putem ști. Acele se determină după împrejurări. Mama se-și facă socoteala creșterii și se ceară o sumă potrivită. Ear' ca copilul să fie luat de tatăl seu, ori se rămână la mamă-sa se hotărăște de regulă cu ocaziunea împăciuirii. Dacă femeia însași ar merge cu un om de nădejde la scaunul orfanal, spunându-și păsul, credem că e mai bine. În acest cas nu va avă nici spese.

Dacă însă femeia e săracă și ficiorul în stare să lucreze, acesta ar trebui să încerce la un avocat român din apropiere și, dacă nu se poate altfel, să-l slujească timp de un an, numai să scoată partea ce i-se cuvine. Poate-că asta ar fi calea cea mai potrivită și mai sigură.

Abonentului P. Graure în S. In cauza cu nepotul orfan al d-tale, dacă nu poți scoate lucrul la cale în comună, credem, că va fi bine să încerci la scaunul orfanal al comitatului, de care vă țineți, spunînd, că e în interesul copilului a fi ținut tot așa de bine cu 50 fl. la an ca și cu 80 fl., bani cari îi aduc cele 5 jugere a le dînsului. Ce e drept din 30 fl. la an, până ar fi copilul mare s'ar face o avere întreagă. Scaunul orfanal îți va spune apoi rupt ales, ce se poate și ce nu.

Știri economice.

Roada tăbacului în Ungaria.

În ținutul Alföld și pe marginea stîngă a Dunărei, adică în localitățile, care produc cel mai bun tabac, roada a întrecut mijlocia obișnuită. Roada tăbacului este totuși mai slabă ca cea din 1897. Prășitorii speră, că Regia în vederea calității superioare a tutunului va ridica prețurile. În 1897 prețurile erau dela 17 la 24 florini quintalul. Administrația a cumpărat 456.597 quintale tutun pentru 8,105.966 florini, mijlocia roadei brute a fost de 129 fl. și 50 cr. pe jugher.

Starea economiei de câmp.

Rapoartele oficioase ale ministrului de agricultură spun următoarele despre starea sîmănăturilor în luna Decemvrie:

În luna Decemvrie vremea a fost schimbăcioasă, când neguroasă, când ploioasă, când mai uscată și mai friguroasă. Sîmănăturile mai în tot locul sînt lipsite de acoperemîntul de neauă și astfel frigul le-a cam pișcat puțin. Șoarecii cari s'au fost înmulțit, s'au pustiit în urma vremei neguroase și moale. Peste tot sîmănăturile sînt până acum în stare bună. Pe lângă Dunăre și pe pusta Ungariei în multe locuri sîmănăturile au fost păscute, căci vitele au putut umbla pe fînațe până tîrziu. Vitele sînt în stare bună. Lucrările de câmp sînt restrîng acum la tăiatul lemnului în pădure, căratul gunoiiului, rigolarea vițelor de viie și în unele locuri să duc și la ogor.

Epistole către un învățător tîner.

I.

(„Urîtul“ și leacul lui).

Iubite frate! Mi-ai scris o epistolă, lungă și sinceră. Viu a-ți răspunde tot cu acea sinceritate, dar' fiindcă răspunsul meu poate va interesa pe mulți confrăți învățători, tineri ca d-ta, eu o public în Școala Română, unde o vor putea ceti și alții, pe cari îi interesează. Și mai bine o vei ceti și d-ta de acolo, că ori-cum, tipărită fiind, nu-ți strică ochii, ca o scrisoare slăbuță, cum e bunăoară și a mea.

Zici că-ți place cariera ce 'ți-o ai ales; că ești mulțumit, fiindcă numai decît la începutul carierei ai nimerit într'o comună cu oameni de omenie și cu stare, care-ți dau cele necesare și nu-ți trag copiii dela școală. Dar' te plîngi, că după timpul de prelegere te omoară câte odată urîtul.

Mă bucur de această împărtășire! Ești de invidiat! Ține-te cu mâni cu picioare de acea stațiune, că de o perzi odată, nu știu când vei mai da de una ca ea. Cu poporul acela brav tractează cu toată cinstea și omenia. Nu fi superb! Vorbește cu ei prietenește. De te caută careva, pentru de a-i ceti vre-o scrisoare, ori pentru de a-i scrie vre-o carte la ficior, în cătane, fă cu plăcere câte un serviciu, dar' nu în orele de prelegere. Ori le fă într'ameazi, ori mai bine după 4 ore, după-ce închei cu învățămîntul. Orele de prelegere le ține cu sfințenia cea mai mare. Dă-ți toată sîlința, ca să pui în praxă, cele învățate în pedagogie. Te ține strict de metodele ce le-ai învățat dela profesorii d-tale, dar' nu de acelea, după care doară ai învățat ca prunc. Te poartă pururea curat în toate privințele; fii model tînetului. Dar' despre aceste mai pe larg de altă-dată. Acum numai atîta îți spun: vezi să fii plăcut poporului și superiorilor, să nu înstrăinezi băieții dela regulata frecventare a școlii, că atunci toate vor fi bune.

Acum să-ți spun mai întăiu o medicină contra urîtului, care zici că te consumă în ore libere. Eu știu din pățite că:

Cătu-i lumea și pămîntul

Nu-i boală grea ca urîtul.

Știi d-ta ce-i urîtul acela al d-tale? Că mai este un fel de urît, care har Domnului, d-ta cu greu cred că-l cunoști, și chiar dacă îl cunoști — nu cum se cade. Să dea Dumnezeu să nu-l cunoști în veci.

Urîtul d-tale este ceea-ce zic frații din România plictiseală. Eu, de nu te vei supăra, îți voi spune că e: lipsa de ocupațiune potrivită timpului indiferent. D-ta, iubite coleg, spui singur, că numai după orele de prelegere te prinde, deci după-ce 'ți-ai împlinit ocupațiunea obligată.

Dar' boala asta are leac și încă sigur. În 2—3 săptămîni poți scăpa de ea pe vecie. Ci leacul ei nu se află în farmacie, nici în prăvălie, nici chiar în hotel — de care, spre fericirea d-tale, spui că nici nu aveți la d-voastră în sat.

Unii caută medicina contra urîtului în farmacie; iau adică nescari picură de rînză, câte 3—4 păhăruțe, tot păhăruțul cu 4—8 cruceri. Dar' nu le trece morbul urîtului numai pe câteva ore, și ear' îi apucă, și ear' trebuie să dea bani și să repeteze dozele de picuri de rînză. Acest leac nu e de recomandat.

Alții, acestia se țin a fi mai practici, zic că 3—4 păhăruțe din farmacie, costă chiar cât o jumătate litră din ospetărie; că în farmacie toate-s foc de scumpe; farmaciștii au drept să lucreze

cu 100 %, știi ca *Nuhăm*, care nu împrumută decât sută după sută.

Dar' nici acestia nu o ghicesc. Ei merg dela munca lor ață în ospetărie, stau acolo adesea până vine ear' timpul de a intra în laborator. Își țin dieta eu cea mai mare scrupulositate. Dar' pace! Boala în loc să scadă, par'că erește. Drept și mai drept că până-s acolo uită de urit, ba dela un timp devin chiar *fericiți* — după spusa poetului bănățean *Iulian Grozescu*, care a scris:

Bine zice, cine zice
Omu-atunci e om ferice,
Când de gânduri s'a lăsat
Și, de poate-i... *mort de beat!*

Ci trece poesia cea fericitoare a învățului și vine prosa cea superătoare a buzunarului gol. Atunci apoi se vezi ce urit îi mănă, urit ridicat la potența a 9-a! Că doară știi zisa:

Care-i mai grea boală
Decât punga goală?!

Și dacă ar fi chiar numai aceasta armarea — încă ar fi destul de tristă. Dar' cu ea sunt împreunate multe de toate, care le vezi cu ochii, deci n'am de ce 'ți-le mai aminti.

Sunt apoi alții, cari spre a-și leeni uritul acesta nu merg nici în farmacia, nici în ospetărie, ci din școală se iau ață-n prăvălie, ori unde ved oare-ce strînsură de oameni fără lucru, și stau guri căscate de privesc și ascultă pe cei-ce intră și es. Mai vorbesc cu unul și cu altul, și mai spun glume sărate și nesărate. Ei își zic: Îmi omor uritul și nici nu spesz! Dar' se înșală amar. Că uritul pe această cale nu fuge dela ei, ear' mergerea lor în tândălituri li-se preface în a doua natură, de care cu greu se pot desbăra.

D-ta, de vrei să nu te mai prindă uritul, ascultă *sfatul meu*, că-s omul pățit:

Îndată după-ce sfîrșești cu orele de învățământ, de-i timpul cevași priincios, fă o primblare de o jumătate oră în aer liber; aceasta o fă iarna-vara, prin frig ori prin căldură; chiar și pe ploaie e foarte folositoare, că-ți curăță plumănil de aerul cel corupt și plin de colb al școlai. Astfel înprospetat te du ață acasă. Cetește-ți cu atențiune pensurile pentru ziua de mâne, ca nu să fii necesitat atunci a sta tot cu ochii în carte, că așa nu poți propune liber și destul de interesant cât să răpești mintea copiilor, și astfel ei se plictisesc, îi prinde pe ei uritul, și atunci ai gătat cu crucea!

Ți-ai terminat pensurile pentru mâne, apucă o carte și cetește, nu mult, ci bine, cugetând mereu asupra celor cetite, că acum nu mai cetești ca să nu cazi în secundă, ci cetești ca să-ți luminezi mintea și să-ți desfătezi sufletul. Nici nu ceti tot un soi de cărți, că spiritul, ca și corpul, are lipsă de nutre-ment variat. Cetește opuri științifice numai până simți că te obosești. Atunci le pune deoparte, te preumblă o leacă prin odaie, și te apucă a ceti literatură ușoară, cu care trece vremea atât de iute, fără a simți pic de oboseală.

Vei zice poate, că tinăr fiind, nu ai încă decât cărțile din cari ai învățat și de acelea ești sătul până peste cap, ear' în comună n'ai de unde împrumuta, că nimenea nu are vre-o bibliotecă cât de cât. Îți cred, dar' nu de tot. Cred că d-ta nu ai, și nu poți deocamdată avea nu stiu ce opuri multe și scumpe; cred și aceea, că vre-o bibliotecă în sensul cum este a se înțelege bibliotecă, nu aveți. Și totuși aveți o bibliotecă mult mai scumpă și mai folositoare decât ai crede poate...

Cine mai are o *literatură bisericască* atât de bogată ca noi Români? Biserica d-voastră de sigur că are toate cărțile rituale, dintre cari apostolul, vre-o căzanie sau și biblia, nu lipsesc. Pune-te și le cetește acestea cu atențiune și nu cred că te vei mai căi de urit. Începând odată a ceti la ele, vei sta flămând și

vei ceti. Din *apostol* învață-ți și școlarii mai mărișori să cetească și să cânte ca se poată ei spune apostolul în biserică. Prin aceasta atragi inima părinților, că fiecare e fâlos să-și vadă copilul cântând din cartea cea mare cu glas încet chiar în mijlocul bisericii, înaintea preotului; nu mai rețin pe copii dela școală, ear' inima d-tale va rîde de bucurie văzându-te stimat de popor și laudat pe tot locul.

După-ce te-ai prea obosit cu cetirea, de vezi că e mult până la timpul culcării, te pune și scrie. Adă-ți aminte de poveștile ce le auziai ca prunc dela bunica, pune-le pe hârtie, cât se poate chiar cu vorbele bunicei; apoi scrie poesii populare, colinzi ș. a. produse de-a literaturii populare, că nu cred să nu știi destule și d-ta și mai auzi de pe ici-colea câte ceva. Pune pe hârtie, că te miri când 'ți-or prinde bine, nici nu știi la ce.

Acesta este, iubite coleg, leacul pentru uritul d-tale; acum în timp de iarnă altceva nu-ți pot recomanda. La primăvară? — atunci e cu totul altceva. Atunci natura însăși nu te lasă să te plictisești, să cazi în urit. Dar' până atunci e mult. Mai mult de altă-dată. Eată, acum mă grăbesc, că în curând vin colindătorii. Să auzim de bine!

Reteag, 24 Dec. v. 1898.

Ioan Pop Reteganul.

Adunări învățătorești.

Pentru a se cultiva mai departe și după eșirea din școlile pedagogice, învățătorii se însoțesc în așa numitele »*Reuniuni*» și »*Conferențe*».

Reuniunile trebuie să aibă statute întărite de guvern, conferențele sunt prevăzute în legile bisericesti, s. p. la gr-or. în »*Statutul organic*».

În biserica gr-or. până în timpul din urmă s'a putut face întrebuintare nu de litera »statutului organic«, ci de spiritul aceluia, cu privire la adunările învățătorilor. Au și avut »*Reuniuni*» în toată forma în întreaga metropolie (archidieceasă și 2 diecese), dar' dintr'odată numai lucrarea acestor Reuniuni s'a făcut atirătoare de întărirea statutelor din partea guvernului. În urma acestei cerințe sinoadele: cel archidieceșan și cele diecesane au hotărît să rămână la *conferențe*, cari își au temeiul în legile bisericesti; însă la o parte însemnată a învățătorilor și altor bărbați de școală, se vede, că le-ar mai conveni »*Reuniunile*» de aceea și stăruesc pentru înființarea acestora.

În biserica gr-cat. lucrul stă întors. Aici sunt în viață »*Reuniunile*» cu statute întărite de guvern, și anume în archidieceasa gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș o Reuniune a tuturor învățătorilor, împărțită în despărțiminte după deosebita protopopiate. În diecesa Gherlei sunt trei Reuniuni mai însemnate: a învățătorilor din jurul Gherlei, a acelor din Sălagiu și a celor din comitatul Bistrița-Năsăud. În diecesa Lugojului sunt 2: una a învățătorilor din ținutul Lugojului și alta a învățătorilor din ținutul Hațegului. Din diecesa Oradiei-mari nu avem date.

Ar fi de dorit ca aceste date, încât adevă unele Reuniuni s. p. din Maramureș? etc. — n'ar fi numite, să se amplifice prin cei-ce cunosc împrejurările locale în respectivele ținuturi.

Escrituri de premii.

Reuniunile inv., despărțimintele »Asociațiunii pentru lit. și cult. popor. rom.«, unele protopopiate, unele Reuniuni și comune polit., statul și chiar și privați destinează mereu premii sau daruri pentru învățătorii, cari se disting în o privință sau în alta. s. p. prin scrieri, prin înființarea de coruri, de școlae de adulți (pentru oameni mari), prin cultivarea grădinei școlare, prin răspândirea stupăritului și culturii vermicilor de mătăsa, cum și a industriei de casă, etc.

Asupra acestui obiect însemnat încă vom ține în curent pe învățătorii noștri, stăruind ca să se îndemne cât mai mulți a lua parte activă la lupta aceasta nobilă, dela care nime nu e iertat să se tragă înderēt; pentru-că e vorba de înaintarea în cultură și bunăstare a poporului nostru, care pe toți ne susține.

Învățătorii ca scriitori.

Pe lângă munca obositoare din școală, o seamă a învățătorilor sîrguincioși ia parte și la mișcarea noastră literară, ca scriitori. Cei-ce scriu, sigur că și cetesc. Unii așează în cărți sau gazete ceea-ce au aflat de bine în școală și peste tot în atingerile cu școlarii și părinții acelora, ca din pățaniile lor să învețe și alții. Ei adevă nu ascund talentul. Alții își scriu cercările făcute în privința înaintării în cele economice și ear' alții culeg din gura poporului: cântecele, poveștile, proverbele ș. a. sau studiază starea trecută și de față a comunei în care se află ca învățători. Și în sfîrșit alții pun pe hârtie planuri despre cum s'ar pute îmbunătăți starea poporului nostru. Toate aceste sunt, fără îndoială, lucrări vrednice de toată lauda, pentru-că țintesc la deservirșirea învățătorilor, la înlesnirea muncii acestora și la înaintarea nației.

În cele următoare vom da — după: »*Producțiunea noastră literară*», adevă după raportul secretarului I. al »Asociațiunii«, despre producțiunea literară română din patrie în timpul dela 1 Iulie 1897 — 1 Iulie 1898 — respective până azi, o consemnare a scrierilor scoase la lumină de învățători, și anume:

1. Aluaș Gavriil: *Societăți de cumpetare*.
2. Cătană George: *Omul*, noțiuni de anatomie și fiziologie.
3. Cătană George: *Stefan-cel-Mare și Bun*.
4. Culegere de cântece populare și naționale, pe cum credem ear' de un învățător.
5. Dariu Ioan: *Elemente de fizică* pentru școlaele populare, ediț. III.
6. Dariu Ioan: *Istoria patriei și elemente din istoria universală* pentru școlaele populare, ediț. IV.
7. Dogariu Domețiu: *Vlad Hoțul dela Săcele*.
8. Dogariu Domețiu: *Moș Toma Bădiceanul din Săcele*.
9. Georgescu Ioan: *Călindarul plugarului*.
10. Maimulți prietenii a școlaei: *A doua carte de cetire* pentru an. II. de școală.
11. Moldovan Iosif: »*ABC*«, *carte de cetire* (ilustrată).
12. Negruțiu-Ungurean P.: *Exerciții maghiare* pentru școlaele populare, ediț. IV.

13. Pop-Reteganul Ioan: *Chiuituri*, ed. II.
14. Pop-Reteganul Ioan: *Pintea-Viteazul*, schițe istorice, balade și legende.
15. Pop-Reteganul Ioan: *Revista ilustrată*.
16. Simu Romul: *Cartea Stuparilor-săteni*.
17. Vancu Petru: *Vieritul*.
18. Velcean Iosif: *Almanachul învățătorului*.

Posibil, că din greșeală unele cărți scrise de învățători în timpul dela 1 Iulie 1897 până azi se nu fie pomenite în această consemnare; lucru care se poate îndrepta. Dar' nu sunt înșirate aici o mulțime de scrieri: articoli privitori la afacerile școlastice și economice, culegeri de poezii populare, povești ș. a., ce s'au publicat din partea învățătorilor nostri în timpul din urmă.

Cea mai mare bucurie ar produce în toate părțile și vaza învățătorimei mult s'ar ridica în ochii publicului, dacă un număr și mai mare dintre dînșii s'ar îndeletnici, îndeosebi cu adunarea și publicarea prețiosului material ce se află înmagazinat în mintea țăranului nostru. Învățătorii se nu uite a-și face dato-rița și în felul acesta.

»*Scoala Română*«, această parte școlastică a »*Foii Poporului*« a fost cu însuflețire salută încă pe timpul când era numai în idee, numai plan. Cre- dem deci, că cu atât mai mult va fi salutată acum, când cu ajutorul lui Dumnezeu planul s'a realizat. Despre acest »plan« »*Tribuna*« a publicat în mai mulți numeri lungi articoli scriși de unii dintre cei mai buni învățători, cari 'și-au dat părerea favorabilă ideii de a introduce în »*Foia Poporului*« o parte școlastică. Au luat parte la această discuțiune vre-o 12 învățători între cari: Ioan Pop Reteganul, Vasile Olteanu Bungărdeanul, vicepreședintele reuniunii învățătorilor din Sălăgiu, Teodor A. Bogdan, Petru Conda, Ioan Pampu etc.

Toți 'și-au dat părerea pentru »*Foia Poporului*«.

Afară de acestia mai reproducem aci unele păreri:

»Bună idee aceasta, cine a scornit-o mai întâiu. Sunt foarte ocupat, căci mult aș ave eu de scris în privința aceasta, dar' voi reveni cu altă ocaziune.

Valeadeni, în 8 Ianuarie 1899.

George Cătană.

Un alt învățător harnic ne scrie:

Deși există încă o foaie pedagogică edată de profesorii seminarului Andreian, la care noi ținem foarte mult, — cu toate acestea ideea sulevată, de a se anexa la mult prețuita și cea mai răspândită »*Foia Poporului*« — o parte referitoare la promovarea învățământului poporal, spre a se pute pune culturile neamului nostru un fundament cât se poate mai temeinic — nu poate decât să îmbucure pe fiecare Român, care dorește binele neamului seu. Cu cât vor fi mai multe astfel de reviste, cu atât mai mari servicii vor pute aduce și învățătorii nostri causei, la care a munci s'au angajat.

Durere numai, că astfel de întreprinderi din cauza prea puținului sprigin material — de regulă se sfîrșesc cu fiasco.

În cazul de față însă aceasta nu se va întâmpla, din cauză că nu este o foaie pur pedagogică, ci mai mult politică și economică.

Eu salut deci cu bucurie intruparea și realizarea ideii atât de mult sulate, dorindu-vă succes deplin.

Tilișca, în 23 Decembrie 1898.

Ioan Bratu, învățător.

Un distins profesor din Ploești, de origine ardelean, scrie:

Urmăresc cu interes (în *Tribuna*. Red.) discuțiunea asupra »foii pedagogice«. Cea mai potrivită idee este de sigur transformarea și îmbrătoșarea importantei noastre reviste »*Foia Poporului*«.

T. Raica.

De pe *Crișuri* primim dela un învățător de inimă următoarele rânduri:

Cu plăcere am cetit în mult prețuita »*Foia Poporului*« părerile unor iubiți colegi de a redacta un organ pedagogic și fiindcă tristele experiențe ne arată, că câte foi învățătorești au fost redactate până acum, toate au dispărut nefiind părtinite, de aceea toți sunt de părerea de a se redacta ca supliment la foaia națională a poporului. Și eu cu trup și suflet mă alătur la acea propunere și voi lucra după putință pentru lățirea și susținerea ei.

La tot cazul nu trebuie lăsat a nu se redacta o foaie pedagogică cu simțământ național, că numai atunci va fi mai bine părtinită jurnalistică română, când vom ave învățători și preoți conștii.

Luneșoara, în 23 Decembrie 1898.

Petru Cipou, inv. rom.

Răvașul școlii.

Posturi de învățători. De ocupat postul de învățător din Săn-Ianăș, protopresbiteratul Vârșetului. Salar 300 fl. și alte emolumente. A se adresa oficiului protopresbiterat în Srediștea-mică.

— Postul de învățătoare la școala sup. gr.-or. de fete, în Lugoj. Salar 600 fl. și cuartir. A se adresa președintelui epitropiei fundamentale »Ana Alexandrovici«, Dr. G. Popoviciu, protopop în Lugoj.

Din Austria. În dieta provincială a Austriei, deputatul Steiner a prezentat rugărilor alor 750 de comune, cari cer mai multe lucruri, în 7 puncte, privitoare la îmbunătățirea stărei poporului. Intre altele se cere:

Copiii să fie obligați a cerceta școala în deurs de 7 ani; începutul școlii să se facă primăvara; învățătorul să aibă drept a pedepsi pe băieții și trupește, dacă află de bine.

Casuri de moarte. În 2 Decembrie n. 1898 a răposat cantorul și învățătorul gr.-cat. din Vesëus, *Filimon Hălmăciu*. Născut la anul 1859 în Găfalău, comitatul Tërnaviei-mici, din părinți economi, a studiat în gimnasiul din Blaj. Acolo a absolvat și preparandia. Pe spiñoasa carieră învățătorească a muncit cu zel 9 ani. În mormântarea 'i-s'a făcut în mod vrednic. Au slujit preoții: *Miron Dascăl* din Cetatea-debaltă, — care a ținut și cuvântarea funebră — și *Basil Barna* din Sfânta-Maria-mică. Dintre învățători a participat numai Demetriu Laz. Todoran din Căpâlna-inferioară, care a funcționat ca cantor, ear' la mormânt a ținut o frumoasă vorbire. Il deplâng părinții, soția, socrul, frații, surorile și numeroase rudeni. — În veci pomenirea lui.

— În 14 Decembrie 1898 a răposat *Ioan Frănilă*, canto-învățătorul sec. din Sâncel (lângă Blaj). Născut tot acolo, din părinți economi, la anul 1874, a studiat în gimnasiul din Blaj, unde a absolvat și cursurile pedagogice în 1895. De atunci a lucrat cu mare zel ca învățător. La înmormântare a luat parte multă inteligență și popor din Sâncel, Blaj și jur. Actul funebral a fost oficiat de 5

preoți din tract. Siciul a fost dus în biserică de 6 colegi ai sei, unde s'a săvîrșit prohodul. Dintre mulții cântăreți amintesc pe tînărul învățător Dem. L. Todoran, care a condus corul improvisat. Cuvântarea funebrală — care a stors lacrimile tuturor auzitorilor — a rostit-o on. Vasile Szmigelsky, preot în Sâncel. După cuvântare convoiul a plecat spre mormânt, care era gătit în cimiterul de lângă biserică. După cetirea rugăciunilor de »deslegare«, învățătorul Demetriu Lazar Todoran a rostit o frumoasă cuvântare.

CRONICĂ.

Prelegeri pentru popor în Orlat.

Ni-se scrie: La inițiativa harnicului și neobositului preot Dion. P. Decei, au început a se ținea și la noi în Orlat prelegeri pentru popor. Prima prelegere a ținut-o harnicul învățător Ioan Stoia în 1 Ianuarie n. a. c., vorbind despre »Cum am pute noi Românii ajunge la o stare materială mai bună?« — Vorbitorul după-ce arată prin exemple că dările și necazurile ni-se tot înmulțesc, ear' venitele ni-se împuținează, îndeamnă poporul a purta o economie mai rațională. Ilustrează folosul cel mare ce-l poate ave fiecare dela pomi, stupi, legume etc., îndeamnă poporul a sădi cât mai mulți pomi, cari pretind lucru puțin și ne aduc folos mare. Dl Stoia a vorbit într'o limbă frumoasă poporală și a fost ascultat cu interes de o mulțime de țărani și inteligenți.

A doua prelegere a ținut-o dl Ioan Giurgiu învățător dirigent în 8 Ianuarie n., a. c. D-sa a vorbit despre »Însemnătatea meseriilor«, arătând poporului că meseriașii devin din ce în ce tot mai respectați și prin o meserie bună poți ajunge la avere; îndeamnă pe ascultători a-și da băieții la meserii, căci un popor numai așa poate ave existență sigură dacă pe lângă oamenii învățați mai are și o mulțime de industriași harnici. Ambii vorbitori au fost aclamați la sfîrșit cu »să trăească«.

Prelegerile noastre devin din ce în ce mai cercetate și ni-e teamă, că pe viitor nu vom ave o sală așa de mare încât să cuprindă toți ascultătorii.

Dorim cât de mulți imitatori.

Un participant.

Poporația Ungariei în Noemvrie.

Conform statisticei oficioase în Ungaria s'au născut în luna Noemvrie 48.448, dintre cari 1041 au fost născuți morți. Numărul total al morților a fost 34.138; prin urmare poporația s'a sporit cu 14.310 suflete. În decursul celor 11 luni ale anului poporația s'a sporit cu 143.559. Mai puține nașteri au fost în Ardeal.

Furtună grozavă a bântuit în întreg comitatul Aradului. În comuna *Ghioroc* viscolul a răsturnat turnul pompierilor și-a vânturat toate țiglele de pe casele Ciangăilor coloniști. În comitatul întreg viscolul a fost împreunat cu ninsoare.

Foia socialistă din Braşov, pe care au vrut să o edee socialiştii de acolo sub numirea de »Erdélyi Néplap« a fost oprită din partea poliţiei. Numărul prim a fost confiscat încă pe când se tipărea, pentru-că grozavii »socialiști« voiau să facă politică fără a depune ba-rem cautiunea recerută de lege.

Hymen. D-soara *Victoria M. Ganea*, fiica preotului din Ferihaz și dl *Nicolau Fleschin*, notar com., anunță cununia lor, ce se va celebra Duminică, în 17/29 Ianuarie, la 3 ore p. m., în biserica gr-or. din Ferihaz (Fehéregyház) lângă Sighișoara.

Subjude pungaș. Din nou s'a dat de urma unor ne mai pomenite pungași ce le-a comis un dirigător maghiar. Subjudele *Kesztler János* din Zombor a păgubit erariul în 93 de casuri, defraudând suma de aproape 2000 florini.

Kesztler comitea pungașile în un mod original, vrednic de sistemul pungașesc ce se practică în Ungaria sub stăpânirea guvernului maghiar.

Cinstitul subjude încassa banii de pedeapsă dela partide, îi așeza frumos în propria sa pungă și apoi pentru cei pedepsiți extrada testimonii de pauperitate și pe baza acestora ștergea din oficiu pedeapsa partidelor, dela care d-lui a încassat banii.

Tren îngropat în neauă. Pe linia Cașovia—Oderberg între gările Káposztafalva și Poprád în urma marelui vifor cu neauă, trenul de marfă nr. 46 a fost silit să se oprească pe linia deschisă. După-cum se anunță trenul a fost astupat de o neaua înaltă de peste 4 metri. Timp de 48 ore a stat trenul îngropat în neauă și linia numai a treia zi a putut fi din nou deschisă pentru comunicație.

Duel cu sfârșit tragic. Dintr-o ceartă de cafenea sublocotenentul baron *Badini* din Arad, a provocat la duel pe proprietarul *Seidner*. Acesta însă a rănit așa de greu în duelul de Vineri pe oficer, tăindu-i arterele dela mână, că oficerul a murit. Pe sicriul defunctului contrarul seu *Seidner* a depus o coroană cu inscripția: »O întârziată strângere de mână dela S. Seidner«.

Sfârșitul domniei spaniole. La 1 Ianuarie Spaniolii au predat insula Cuba Americanilor. Când ciasul a bătut ora 12 — ultima oră a domniei spaniole — steagurile spaniole au fost înlocuite cu steagurile americane și tunurile de pe corăbii au dat salve de onoare. În sala cetăței Cuba reprezentanții spanioli și americani au ținut vorbiri și cei dintâi au predat domnia celor din urmă.

Generalul spaniol *Castellanos*, după ce a predat locul generalului *Wede*, s'a dus între oficerii sei și decepționat a zis: »N'am atâtea fire de păr în cap în câte lupte am fost, dar' nici-când n'am fost atât de preocupat ca în momentul acesta«.

Necrolog. Subscrisul cu inima frântă de durere încunostiințează, că iubita lui soție *Elisabeta Roșca* născută *Popoviciu*, după un morț greț și îndelungat, fiind împărțită cu sfințele taine a răposat în 21 Decembrie a. c. st. v., în etate de 22 ani, lăsând în mare jale pe soțul și fiul ei. Alba-Iulia, 28 Decembrie 1898. *Iuliu Roșca*, învățător în Alba-Iulia.

Soții lui Luccheni. Din Geneva sosește vestea senzațională, că ucigașul *Luccheni* s'a prezentat înaintea judecătoriei și a mărturisit că, la omorul Împărătesei-Regine *Elisabeta* a avut doi complici. Unul din acestia aștepta la gară pe *Împărăteasa cu revolverul încărcat*, ear' celalalt o aștepta în *Lausanne* cu o groaznică bombă explosivă. Numele celor doi complici pe lângă toate eforturile judecătorilor n'a voit să le spună. A spus însă *Luccheni* foarte multe amănunte din viața anarhiștilor, tot asemenea a descoperit interesante lucruri despre organizația anarhiștilor.

Mărturisirile lui Krivány. Tribunalul din *Arad* a primit în zilele aceste rescriptul dela »K. u. k. Landesgericht« din *Viena*, prin care 'i-se împărtașește arestarea lui *Krivány*. Rescriptul spune, că *Krivány* recunoaște că a pungașit cassa orfanală din *Arad* în decurs de 15 ani, defraudând suma de peste trei sute de mii florini. Din acest rescript apare, că *Krivány*, care numai dela 1886 a fost cassar, 'și-a început defraudările încă pe când era controlor al cassei orfanale.

»Mă rog să mă executați!« În zilele trecute s'a prezentat înaintea tribunalului din *Belgradul Sârbiei* țeranul *Alexa Vucovics* și a prezentat o rugare prin care cerea ca să fie executat. Juzii credeau la început că au de a face cu un nebun, dar' la urmă s'au convins că țeranul își dorește moartea în urma sărăciei care îl chinuște prea mult. Și el a crezut că tribunalul e dator să execute pe toți aceia cari cer aceasta. Colecta pe care în grabă 'i-au făcut-o juzii, 'l-a mai mângăiat pe sormanul țeran.

Conferența de desarmare și pace. Din *Petersburg* se anunță, că programul conferenței de desarmare e în lucrare în ministerul de externe rusesce și probabil că convocătorul se va împărți ambasadurilor pe la sfârșitul lui Ianuarie. *Pol. Korr.* are știre, că conferența se va întruni în Martie c.

Notar pungaș. Numărul oficianților maghiari pungași din nou s'a înmulțit. Notarul din *Szucsány* a defraudat 4000 fl. și ca să scape de pedeapsa meritată a luat drumul spre America. N'a avut noroc pungașul, căci în *Brema* a fost prins și acum în curând va fi predat autorităților ungurești.

Jidanii și Maghiarii. Camera advocaților din *Budapesta* a ales de curând comisiunea chemată a examina pe candidații de avocat, la »censură«. Sînt 36 advocați în această comisiune, între cari 24 de *Jidani*. — Înainte numai pe această cale!

Concursul P. I. Kabdebo. Pretenșiunile aparținătoare concursului (faliment) *P. I. Kabdebo*, cari n'au fost încassate din partea curatorului, precum și unele hârtii de valoare s'au pus în vânzare pe calea licitației, publicate în numărul 295 din *Budapesti Közlöny*, la 18 Ianuarie a. c., orele 9 dimineața, în cancelaria curatorului concursual *Dr. Carol de Larcher* (Wiesengasse 28).

Tirgurile de săptămână din B. Huedin. Pe baza unui ordin ministerial camera industrială și com. din *Cluj* avisează pe cei interesați, că în viitor industriașii și neguțătorii cari nu locuiesc în *Huedin* nu mai pot expune mărfuri spre vânzare la tirgurile de săptămână. Industriașii și neguțătorii străini în viitor numai mărfuri din industria de casă mai pot expune la tirgurile săptămânale.

Loc deschis.*)

Escriere de concurs.

Comitetul cercual al despărțământului XXXII. (D.-S.-Mărtin) al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«, amăsurat decisiunii sale de ditto 6 Decembrie 1898, prin aceasta scrie următoarele concursuri:

1. Un premiu de 20 coroane pentru cel învătător de pe teritoriul acestui despărțământ, care va pute dovedi prin documente fide-demne, că a făcut cel mai mare progres în pomărit.

2. Un premiu de 20 coroane pentru cel învătător, care va pute dovedi cel mai frumos progres în industria de casă — (impletit de corfe etc.)

3. Un premiu de 15 coroane, și altul de 10 coroane pentru acele două țărance române de pe teritoriul acestui despărțământ, cari vor pute dovedi cel mai mare progres în legumărit, — respective aranjarea și îngrijirea grădinei lor.

Cererile se vor adresa directorului despărțământului — dlui *Vasile Zehan* avocat în D.-S.-Mărtin.

Premiile se vor decerne cu ocaziunea adunării generale din 1899 a despărțământului.

D.-S.-Mărtin, la 30 Dec. 1898.

Zehan.

Vasile B. Muntenescu.
notar.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacția nu primește răspunderea.

POSTA REDACȚIEI.

E. M. în Fofeldea. Serisoarea d-voastră s'a trimis la locul destinat, și de acolo veți primi răspunsul cuvenit.

M. și G. D. în Miniș. N'am putut publica serisoarea d-voastră din lipsă de loc. În numărul viitor urmează de sigur.

T. Dr. în Șiria. Trimite 55 cr. la »Asociațiune« în Sibiiu și vei primi biografia lui *Iancu*.

A. B. V. în V. Mulțumită pentru sentimentele exprimate în poezie, dar' astfel de laude nu putem publica.

Abonent nr. 9186 (A.-Iulia). Portretele lui *Iancu*, *Dr. Rațiu* și *Dr. Lucaciu* se află la noi. Fiecare costă 25 cr. Mai avem portretele episcopilor *Șaguna* și *Șuluț* și a profesorului *Dr. Silași*, cu același preț. Celelalte, ce întrebi nu se află.

Abon. nr. 8975. Poeziile ce întrebi nu se află, nici nu 'ți-le recomandăm. Dă-ți banii pe alte lucruri mai bune. Nrul cerut îl trimitem; cele din 1896 nu le avem.

V. F. în B.-Comlos. Licențele de a vinde beuturi s'au sistat și acum ori-cine poate vinde. Deci nu e vina lui *P. I.* că d-ta nu poți vinde. Astfel publicarea serisoarei nu are înțeles.

I. P. în M. Oșorheiu. Trimite poveștile și alte ce ai, apoi vom vedea.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrieu Baltes*.
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Invitare de abonament.

La cea mai bună și cea mai ieftină gazetă populară: „Foaia Poporului“.

Cu 31 Decembrie v. 1898 încetează abonamentul la „Foaia Poporului“ pe anul ce se sfârșește. Onorații cititori sunt rugați a-și reînnoi abonamentul până la 31 Decembrie c., ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

„Foaia Poporului“ va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povăzuitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură, lucruri școlare etc. Ea va eși ca și până acum ilustrată și cu toate aceste prețul se reduce la 2 fl., astfel va fi:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . . . 2 fl. (4 coroane).

Pe o jum. de an . . . 1 fl. (2 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg . . . 10 lei.

Pe o jumătate de an . . . 5 lei.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum le trimitem deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițitorul nu are decât să scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonații noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „Foaia Poporului“ ca și care, după cuprinsul ei, foaie mai ieftină nu este, rugăm pe toți prietenii și spriginitorii nostri și ai causei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lătească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului“.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. înainte. Botez., gl. 7, sft. 10.		răs. ap.
Dum.	8 Pror. Malachia	15 Maura	7 43 4 17
Luni	4 Sob. SS. 70 Ap.	16 Marcel	7 42 4 18
Mărti	5. S. Teopemț și Teona	17 Anton pust.	7 41 4 19
Merc.	6. (+) Botezul Domn.	18 Prisca	7 40 4 20
Joi	7 + Sob. S. Ioan Botez.	19 Sara	7 39 4 21
Vineri	8 C. Georg. și Domnica	0 Fab. și Seb.	7 38 4 22
Sâmb.	9 S. Mc. Polievăt	21 Agnes	7 37 4 23

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 4 Ianuarie: Bruiu, Chezdi-Oșorheiu, Guruslăul-someșan, Suia (Szinye).

Mărti, 5 Ianuarie: Corond, Murș-Oșorheiu.

Mercuri, 6 Ianuarie: Jibău, Lăpușul-ung., Ormeniș, Vaida-rece.

Joi, 7 Ianuarie: Iia-murășană.

Vineri, 8 Ianuarie: Bércas, (Sáros-Berkész), Cris, Gica, Jimborul-mare, M. năstural-Clujului.

Duminică, 10 Ianuarie: Cal (Kál), Kerelő-Szt. Pál, Odorheul-Șielui, Sâmbăta.

„Tipografia“, societate pe acț. în Sibiu

Portretul lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24×32 cm. se trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni.

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiu.

Filială în Făgăraș en gros și detail.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale.

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaturi (thea) veritabile și bisquits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr. litrul în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira, Oporto și Xeres, champagne frantuzească adevărată precum și indigeana. Liqueruri străine și din țeară. Țuică bătrână, sligoviță, țescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“ Halva. Luminări de ciară, stearină, parafină și de senu. Singurul deposit al fabricii de luminări de stearină Moessner & Mersing din Galați (România).

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet, barchent (de vară și de iarnă).

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon, Oxford, Creton, Pânzături.

Bumbacuri de impletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colorii veritabile dela Dollfus-Mieg & Co.

Mühlhausen i/E., cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere, mangete și cravate.

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

[2351] 5—

Condițiunile plății de tot favorabile.

AVIS!!!

Tovărășia agricolă din Șoimus, comitatul Bistrița-Năsăud,

voind a-și procura pentru trebuințele sale o mașină de trierat (imblătit) cu vapor, a decis a vinde mașinile mai mici ce le are în posesune pe lângă oare-cari condițiuni de tot favorabile pentru cumpărători și anumit:

1. Una mașină de imblătit, cu vârtej, în curele; pentru putere de 2—3 cai, cu ciur scutuător de paie și capac pentru imblătitul de trifoiu, care a costat 275 fl. și e în stare bună
2. Una mașină de imblătit trifoiu, în stare bună, care a costat 180
3. Un trier universal de sortat și ales bucatele după mărime, care a costat 13

cum- pără- rei	Prețul vânzării	
	pe bani gata	pe 5 ani lătind annual
275	90	20
180	80	18
13	90	20
Suma	585	260 58

Însoțindu-se 29 membri într-o tovarășie agricolă și plătind fiecare în restimp de 5 ani câte 2 fl. anul, capitalul pentru cumpărarea acestor trei mașini e asigurat.

Pentru ce-voesc a înființa însoțiri agricole recomandăm formularul de staute ce a apărut în „Călinarul Portativ“, întocmit de preotul Ioan Baci.

Acest Călinar de un cuprins bogat și variat, legat în pânză și cu inscripție aurie elegantă costă trimis prin postă (recomandat) 1 fl. 65 cr.

Se află de vânzare la autorul în Șoimus, p. u. Nagy-Sajó în Transilvania.

Șoimus, la 4 Ianuarie 1899.

Direcțiunea Tovărășiei Agricole.

Mașini agricole de vândut cu prețuri foarte ieftine

Avantaj pentru plugari și tovarășii agricole din nou înființând

Avantaj pentru micii proprietari de pământ.

[9] 1—1

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de
George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — șesa
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însotirile de credit

împreunate cu

Însotiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăp-
tării etc. și Instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

Înființarea și conducerea de astfel de însotiri
de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote.

Directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

Revistii rez. de agricultură din comitatul Sibiu
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

se apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni.
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

IN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 profeți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pen ra porto postal câte 5 cr. mai mult.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

KATHREINER

cafea de maltă Kneipp.



Bunicei și mie!

Probat de mai multi ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua
de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi,
inimă, stomac, anemie etc. — In sute de mii de familii cea
mai plăcută cafea.

Atențiune!

Prin această aduc la binevoitoarea cunoștință a onoratului public, că
săpunurile de toaletă și parfumeriile mele se află de vânzare
în Sibiu la firmele:

[624]40—42

Julius Ballmann, Joh. Billes, Klara Bulhack,

Friedr. Homm, Franz Jahn Söhne, Carl F. Jickeli,

Josef Jikeli, Gustav Kessler, Franz J. Wagner.

Pe lângă aceste se mai află acum și la **Parfumeria Meltzer**
și la **Gustav Meltzer**. Rog dar' pe onorații mei clienți, cari până
acum 'și-au comandat direct dela mine săpunuri de toaletă, să se adreseze
pentru comoditate la aceste firme.

Cu deosebită stimă

Dr. H. Schielbach în Orlat,

fabrică de săpun de toaletă și de parfumerii.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.